

kirkelige Frihedslovsforslag, de maa absolut indeholde Tilbageskridt, for det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen vil jostemme for dem sammen med Ministeren, og det kirkelige Landsforbund er Tilhænger af dem. Ja, mine Herrer — jeg beder de kvindelige Medlemmer undskyldte, at jeg ikke tog dem med —, naar man kommer saa langt ud, at man skal bedømme foreliggende Lovforslag ud fra, hvem der stemmer sammen om dem, tror jeg, vi er ude i en Tilstand, som efterhaanden vil gøre det parlamentariske Liv umuligt.

Borghjerg: Den højtærede Kirkeminister har naturligvis Ret i, at man ikke kan bedømme Lovforslag efter, hvem der stemmer for dem, men det kan dog være et Fingerpeg; i Overensstemmelse med et godt gammelt Ordsprog, der siger: Sig mig, hvem du omgaas, og jeg skal sige dig, hvem du er. Hvis jeg ikke tager meget fejl, vil man kunne finde en 30 Aar gammel Tale af det ærede Medlem Hr. J. C. Christensen, hvor han overfor de gamle Moderate netop peger paa, hvilket Selskab de var kommet i, nemlig det daværende provisoriske Højre, og ud derfra beder Vælgerne i højeste Grad være paa deres Post.

Jeg skal for øvrigt ikke komme nærmere ind paa den højtærede Kirkeministers Tale. Jeg hørte den med megen Opmærksomhed — det er maaske den sidste større Tale, den højtærede Kirkeminister holder her i dette Ting, i hvert Fald som Minister —, men noget nyt var der ikke i den. Det var en Gentagelse af, hvad det ærede Medlem Hr. Moltesen og andre har sagt, saa jeg finder ingen Anledning til at komme ind derpaa paa dette meget fremrykkede Stadium, langt mere fremrykket, end vi vistnok Kl. 1, da vi begyndte paa disse Lovforslags Behandling, ventede, det vilde blive, og langt mere fremrykket, end den ærede Forsvarsminister, der nu har siddet og brygget paa sin Tale i 3—4 Timer — jeg ved, det er ikke morsomt at sidde og være klemt inde med en Tale —, havde tænkt sig. Altsaa, ogsaa den ærede Forsvarsminister tror jeg, jeg gør en Tjeneste ved at fatte mig overmaade kort.

Der var kun et Par reelle, saglige Punkter i Ministerens Tale, som jeg ønsker at modsige, saa er de modsagt, og jeg tror, jeg har Ret til at modsige dem. Det ene er angaaende Venstres Stilling til Præstevalg i 70'erne, 80'erne og 90'erne. Naturligvis har den højtærede Kirkeminister Ret i, at Venstres Forslag om Præstevalg, som jeg ogsaa mange Gange har gjort opmærksom paa,

paa de Tider ikke var, som vi nu vilde have formet dem i Enkelthederne, med Hensyn til Kvindevalgret og adskilligt andet, det er klart. Men der var et Princip i dem, nemlig det direkte Præstevalg; og samtidig dermed var Venstre imod lovordnede eller tvungne Menighedsraad, som det fremgaar af den Betænkning, jeg tidt nok har oplæst. Det var der Princip, Linie, Program i: det direkte Præstevalg og ingen lovordnede, tvungne Menighedsraad, der altid mere eller mindre vilde kunne blive en Spire til eller et Grundlag for en Kirkeforfatning i den gamle Kommissions Opfattelse af Ordet. Det har jeg haft Ret i at pege paa. Jeg citerede forleden Venstres gamle Program, og jeg fastholder min Ret til at se saaledes paa det. Det, som der her er Tale om, er ikke direkte Præstevalg, men de lovordnede, tvungne Menighedsraad i en saadan Ramme, en saadan Sammenhæng, at Faren for, at der paa dem skal opbygges en Kirkeforfatning i Ordets daarlige Forstand, er meget nærliggende.

Den højtærede Kirkeminister sagde saa et Ord om Valgret og Skattepligt og mente, at paa det kirkelige Omraade kunde man ikke knytte de to Ting sammen. Det mener jeg dog, man kan. Jeg mener, at paa det almindelige, borgerlige, menneskelige Omraade kan man tænke sig Valgret uden Skattepligt; der kan være Folk saa fattige, at der ingen Grund er til at kræve Skattepligt af dem for at give dem Valgret. Men derimod kan jeg ikke tænke mig, at man kunde paalægge Skattepligt uden at give Valgret, hverken paa det kirkelige eller paa det borgerlige Omraade. I den Sammenhæng maa jeg bestemt hævde Internationales gamle Valgsprog, som ogsaa var gamle Lars Bjørnbaks: Ingen Rettigheder uden Pligter og ingen Pligter uden Rettigheder.

Povlsen: Den ærede Ordfører (Moltesen) udtalte, at der i den nugældende Menighedsraadslov var samme Mulighed for en Kirkeforfatning som i det Forslag, vi her behandler, og han henviste til, at der er dannet Menighedsraadsforeninger. Jeg maa gøre den ærede Ordfører opmærksom paa, at disse Menighedsraadsforeninger har ikke Spor af lovlig Kompetence, og det er for øvrigt ikke en Gang lovligt at indmelde Menighedsraadene i en saadan Forening. Det er i Virkeligheden kun en Forening af Menighedsraadsmedlemmer, man kan ikke tvinge et Menighedsraad ind i en saadan Forening.

Saa sagde den ærede Ordfører, at jeg som Kirkeminister ogsaa havde rettet